

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

Concio Prima. Textus Evang. Revelâsti ea parvulis: Matthæi cap. 16.
Thema: Humiles Spiritu tangit bona fors.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

IN FESTO S. MATTHIÆ
APOSTOLI.

CONCIO PRIMA.

Revelasti & parvulis. Matth. 16. cap.

Humiles spiritu, tangit bona fors.

Textus :

Thema.

Doctissimus Josephus Mansius in Promptuario sacro, super festum S. Matthæi disc. 3. asserit, quod nomen *Matthias* significat *Parvus*, glossa verò vult, *parvum*, lo-
nare *humilem spiritu*, adeoque Matthias, idem sit, ac
parvus, humilis spiritu. Testantur nunc Acta Aposto-
lorum cap. 1. super Matthiam, super parvum, humilem spiritu, ceci-
disse sortem, sortem ter optimam, dignitatis Apostolatûs. Au-
diatur S. Ambrosius, super Psal. 112. *Etenim, quia necesse habebat,*
perire filium perditionis, oportebat in locum ipsius subrogari filium
salutis. Super Matthiam, parvum, humilem spiritu, cecidit optima
fors, Dei gratiæ, singularis sanctitatis, & vitæ innocentia, de quâ
Dionysius Carthusianus serm. in lect. *Fuit vir, valde præcipua per-*
fectionis, approbatæque sanctitatis, tam coram Deo, quam coram ho-
minibus. Super Matthiam, parvum, humilem spiritu, cecidit fors
eximiæ doctrinæ, & intelligentiæ, teste S. Antonino, citato ab Hugo-
ne in cap. 11. Matth. *Matthias in lege Dei, fuit doctissimus, in sol-*
vendis questionibus Sacra Scriptura acutus, in Consilio providus, in
sermocinatione expeditus. Capiamus inde hoc documentum; par-
vulos, humiles spiritu, id est, qui suâ sponte, & voluntariè humiles
sunt, manet bona fors divinarum gratiarum. Probo Scripturæ

Exordium.

Textus Scri-
pturæ.

Textibus: *Glorietur autem frater, in exaltatione suâ, dives autem*
in humilitate suâ. Jacobi cap. 1. *Humiles spiritu salvabit.* canit Da-
vid,

vid, Pſal. 33. *Humilem ſpiritu ſuſcipiet gloria.* Prov. 29. *In ſancti habitans & cum contrito & humili ſpiritu, ut vivificet ſpiritu humilium.* Iſaiæ 57. *Super quem requieſcam? inquit Deus, niſi ſuper humilem.* Iſaiæ 66. *Audiamus Patres. Altus eſt Deus, humilia reſpicit, ut deſcendat ad te, humilia de proximo reſpicit, ut attollat, ut bono repleat.* S. Auguſtinus in Pſalmos. *Bona humilitas, qua nihil appetit, totum, quod contemnit, adipiſcitur.* S. Ambroſius lib. 7. in Lucam. *Humilitati ſe facile inclinatur divina Maieſtas, hæc eſt, quæ exaltat, hæc eſt, quæ ducit ad vitam.* S. Bernardus ſerm. 2. de aſſumptione & iterum ſerm. 4. in vigiliâ nativitatis. *Quid humilitate ditius? Quod pretioſius invenitur? quâ nimirum Regnum cælorum emitur, & divina gratia acquiritur.* S. Hieronymus Epistolæ ad Lactantium ſcribit. *Nil aquæ eſt, quod nos ita, & hominibus gratos, & Deo facit, quæ ſi vita merito magni, humilitate infimi ſumus.* Audiat proinde Thomas Kempensis, lib. 2. cap. 2. §. 2. *Humilem Deus promittit & liberat, humilem diligit, & ſolatur, humili homini ſe inclinat, humili largitur gratiam magnam, & poſt ejus depreſſionem, ad gloriam, humili ſua ſecreta revelat, & ad ſe dulciter trahit, invitatur.* Eodem lib. 2. cap. 8. §. 3. hortatur: *Eſto humilis, & tecum Jeſus.* Materiam hanc, invocata Spiritus S. gratiâ, Conſpectibus ſtabiliam.

CONCEPTUS I.

Confirmatio
ſeu
Deductio.

Joannes cap. 4. narrat, Chriſtum Dominum Salvatorem noſtrum ad Mulierem Samaritanam dixiſſe; *Qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons vite, ſalientis in vitam æternam.* Quid putatis, per hanc aquam vivam intelligi? Reſpondet Bernardinus Senenſis, tom. 2. ſerm. 31. Art. 2. cap. 2. *Per talem aquam gratia gratumfaciens designatur, hoc eſt, donum Dei.* Ergo Chriſtus gratiam divinam aquæ comparat: Cur aquæ? explico me: Aquæ fontes limpidos, experimur in terræ profundo ſcaturire, & diluere, torrentes & fluvios cernimus ſolum in humilibus vallibus grato murmure fluere, & permare: inclinatur ſe nunc viator in vacuum, quod magis ſe inclinatur, quod vas magis vacuum adfertur, flumen & rivus, aquam copioſius & liberalius elargitur, & adfertur. Gratia Dei aquæ nunc comparatur, ad nos, inſtruendumque

sicut aqua in profundas valles, sic gratia Dei in humiles mentes & corda copiosissime sese diffundit; sicut fons & rivus liberalius aquas elargitur, quò vas magis vacuum & capacius quis attulerit, ita quò mens & cor hominis magis humile, ab exultatione sui magis vacuum fuerit, eò gratia Dei liberalius se ei infundit, elargitur. Sic Conceptum subscribit S. Bonaventura serm. 2. de uno Confessore. *Cum humilitas rectè Deo subjiciat, ad majus auxilium divinum mentes parat, unde Deus humilibus dat gratiam, & tantò majorem, quantò invenerit mentem humiliorem.* Perpulchrè scribit S. Laurentius Justinianus, de ligno vitæ cap. 3. *Sicut non patitur natura vacuum, quin illud repleat, sic nec gratia humilem, quin se illi infundat. Humiliare ergo, O homo, evacua cor tumore elationis, quia tantò perfunderis abundantiori gratiâ, quantò mundior fueris à sœce presumptionis.*

CONCEPTUS II.

Fatur dilectus, Cantic. 2. *Descendi in hortum meum, ut viderem poma convallium.* Ergo sibi dilectus specialiter in fructibus vallium complacet: Cur in fructibus vallium? Experimentiâ teste, convalles fertilissima locorum campestrium pascua, agros pingues exhibent; fructus convallium sunt ordinariò ditiores, pinguiores, abundantiores, quasi naturæ Dominus, liberalissimus, & profusissimus sit erga valles. Quid per valles spiritualiter intelligitur? dicit Climacus gradu 25. de scalâ Paradisi, Num. 8. *Vallis enim anima est, quæ inter montes laborum & virtutum semper depressa, humilis & immobilis manet.* Sicut nunc naturæ Dominus, liberalissimus, profusissimus est erga valles terræ, dona naturæ copiosius elargiendo: sic gratiæ Dominus, Deus inquam, liberalissimus, profusissimus est, erga humiles mentes, maximas gratias, & dona copiosissima communicando: Percipere libeat S. Gregorium, in cap. 6. Cantic. *Quid est, quòd non poma montis, sed poma convallis, ut videat, descendit, nisi quòd illis respectum suæ miserationis tribuit, quos in humilitate persistere cognoscit.*

CONCEPTUS III.

Postquam fratres Josephi, Benjaminum adduxissent, se eis velat, & liberalissima dona profundit: *Imple saccos eorum frumento, quantum possunt capere.* Genes. 42. cap. Cur Joseph amoris liberalis sit ad præsentiam Benjamini, percipite. Benjaminus minimus erat. *Fratrem vestrum minimum ad me adducite.* Per hoc fratrem minimum, inquit S. Antonius de Padua, de Apostolis sicut 4. intelligitur humilitas. Hæc est Dei Benjaminus; parvum, humilem, abjectum, demissum, qui se Deo exhibuerit, ei se Jesus revelat, erga eum gratiis liberalis est; imò quanto humilior quis fuerit, tanto ei Deus gratias confert ampliōres. Patet Matth. 5. cap.

CONCEPTUS IV.

Justissimus præmiorum elargitor enumerat Matth. 5. cap. qualiter bona opera sit certius remuneraturus. *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum: Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram: Beati, qui lugent, quoniam consolabuntur; Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Beati misericordes, quoniam misericordiam consequentur.* Optime inquit S. Laurentius Justinianus lib. de humilitate cap. 8. Remuneratum incipere à pauperibus spiritu; dein ubi aliis præmium in futuro promittit, pauperibus spiritu, in præsentem præmium elargitur; non enim dicit, horum erit, sed horum est regnum cælorum: primos enumerat in præmio pauperes spiritu, non in futurum, sed in præsentem, & actualiter remuneratur. *Humiles, animo submissi,* inquit citatus Sanctus: Humiles spiritu pauperes, primum locum obtinent, in gratiâ divinâ, quos divina bonitas in præsentem remuneratur: Humiles enim priusquam de corpore migrant, jam Deum possident, cælestibus abundant.

CONCEPTUS V.

Genes. 18. cap. legimus, SS. Trinitatem dignissimâ presentia Abrahamum beasse, & revelasse, quod sit *futurus in gentem magnam, & benedicenda sint in ipso omnes gentes*. Locum, in quo Abrahamæ, hæc clementissima Apparitio, & promissio facta est, specificat facer Textus: *Apparuit autem ei Dominus, in Convalle Mambre*. Modum, quo se Abraham erga Deum exhibuit, pariter Scriptura recitat. *Loquar ad Dominum, cum sim pulvis & cinis*. Satis fuisset locus designatus, dicendo, apparuit ei Dominus in Mambre; cur additur: *in Convalle Mambre*? Cur convallis additur? Cur tam signanter Abrahamæ locutio notatur? *Loquar ad Dominum, cum sim pulvis & cinis*? Ad utrumque respondeo: Per convallē, glossa interlinearis humilitatem intelligit, in convalle Mambre habitavit Abraham, in humilitate constitutus tantum benedicitur & concludit: *Per hoc designatur, quod revelationes Divinae fiant illis, qui sunt in humilitate convalle*. Signanter verba Abrahamæ allegantur, *Loquar ad Dominum, cum sim pulvis & cinis*, quæ profundam cordis humilitatem notant. Pulchrè desuper Alcuinus. interrogatione rog. in Genes. *Apertè enim intelligitur, in quo loco se posuerat, qui pulverem se, ac cinerem, etiam cum Deo loqueretur, estimabat, sublimitatem promissionum, humilitatis temperavit subiectione*. Hæc humilitate Abraham pater fidei nuncupatus est, qui cum Divino participaretur colloquio, *servum se esse dicebat, ac limum*. Concludit Ambrosius in Psal. 118. & omnes nos hortatur S. Isidorus lib. 2. cap. 5. *Quamvis summus sis, humilitatem tene, si humilitatem tenueris, habebis gloriam, quando enim humilior fueris, tanto te sequetur gloria altitudo*.

CONCEPTUS VI.

In Monte Tabor. Matth. 17. cap. clarificatus est Jesus: *Transfiguratus est ante eos, & resplenduit facies ejus sicut sol: Vox Patris intonuit: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui*. Quid adeo dilectum fecit? Quid gratis cœlestibus Filium cumulavit? duo testes, ut patet Luca 5. cap. Moyses & Elias dicebant *excessum ejus*. Quis hic excessus? excessus profundissimæ humilitatis. Audiatur S. Paulus ad Philippenles cap. 2. *Exinanivit semetipsum, formam servæ accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inven-*

tus ut homo: Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem. Excessum profundissimæ humilitatis, eleganter describit S. Ambrosius in Psal. 118. *Omnium Dominus factus est minister, & auctorem omnium vapularvit, pedes lavit, crucifixus est, mortuus est, sed in omnibus detrimentum nullum video divinitatis ejus, profectum operationis agnosco; qui nihil habebat, quod ad potestatem suam adderet, habuit, quod ad cultum suæ Majestatis adjungeret: Nil humilitas adfert dispendii: ille, qui se humiliavit, plenus est; ille non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo, formam servituti accipiens, in gloriâ est Dei Patris. Si putas, quod Christo profuit humilitas sua, cui ergo non proderit? si illum exaltavit, quem non augetur*

CONCEPTUS VII.

Jesu in cruce pendenti, Pilatus affigit titulum regium: *Rex Hebræorum. Vix emisit spiritum, ter mitis Jesus, & ipsum centurionem, & ipsum Filium deprædicat: Verè Filius Dei erat iste.* Matth. 27. cap. *Quod Argumentum habuit Pilatus, Christum Regio honorandi tituli? Quid convicit centurionem, ut Christum in cruce exanimem? Quid Filium deprædicaret? Argumentum convincens erat, mors Christi humillima. Humilibus spiritu, se omni genere gratiarum, & precum grativarum effundit Deus.*

Epilogus.

Hortatur nos æterna Sapiencia. Matth. 10. cap. *Estote prudentes sicut serpentes.* Prudentia serpentis in hoc consistit, ut in altum erigere, & in aëra proflire valeat, omnibus viribus se in terram deprimit, & quo magis se ad terram deprimit, tantò securus saltu in altum assurgit. Vis, o Christiane, in altum gratiarum divinarum assurgere, profundè deprime pectus cognitionis tuæ, voluntariè te in omnibus humilia, parvus fias cum Mattheo cap. 3. *Quandò major es, humilia te in omnibus, & coram Deo invenies gratiam.*

IN